

slaget, men ogsaa anbefale Tinget at stemme for det.

Jeg finder ingen Anledning til at komme ind paa de Bemærkninger, som den ærede Forslagsstiller ret naturligt gjorde om Spørgsmaalet om Aagerlovgivningen. Det har jeg slet ikke rørt ved, og det ligger ikke for. Jeg erkender, at det er et Spørgsmaal, der nok fortjener Overvejelse, men jeg er enig i, at vi bør vedtage dette lille Lovforslag uden at lade det afvente en eventuel ny Lovgivning om Aagervæsenet, thi det er, som ogsaa den ærede Forslagsstiller sagde, et meget indviklet Spørgsmaal. Jeg finder slet ingen Anledning til at komme ind paa det. Jeg synes, at det er meget praktisk, at vi se at komme til en mere simpel og let Ordning med Hensyn til disse Rentebevillinger, og jeg vil, som sagt, anbefale den til Tinget.

Andreasen: Hvis det foreliggende Lovforslag gik ud paa, at Rigsdagen skulde meddele sit Samtykke til en Forhøjelse af Rentefoden her i Landet, vilde det Parti, jeg tilhører, bestemt modsætte sig et saadant Forslag. Imidlertid have den ærede Forslagsstiller og den højtærede Minister fremhævet, at Forslaget i Virkeligheden kun angaar en Simplificering af Forretningssagen, og i Henhold hertil kan jeg paa mine Gruppemedlemmers Vegne medgive Lovforslaget min anbefaling. Det glæder mig, at den ærede Forslagsstiller i de Bemærkninger, hvormed han ledsagede sit Forslag, ikke udtalte sig for en almindelig Frigivelse af Rentefoden ved Udlaan mod Pant i faste Ejendomme. Jeg synes ligesom den ærede Forslagsstiller, at man ikke for nærværende Tid bør gaa til en saadan Frigivelse. Spørgsmaalet om Rentefodens Frigivelse er for øvrigt forelagt for Sparekasse- og Bankkommissionen, men denne Kommission har endnu ikke taget Stilling til Spørgsmaalet. Jeg har Sæde i den, men jeg tvivler om, at der vil kunne meddeles Grunde, som kunne ombestemme mig i denne Sag. Rentefoden her i Landet er uforholdsmæssig høj, vi ere desværre bekendte som det Land, der har den allerhøjeste Diskonto, og hvis man, som sagt, ved Gennemførelsen af et Lovforslag som nærværende paa nogen Maade rakte Haand til en Forhøjelse af Rentefoden, vilde jeg ikke kunne stemme for det.

Det er interessant at lægge Mærke til, at da den Lov, som det ærede Medlem fra Højrup (Deuntzer) nu af praktiske Grunde foreslaar ændret, blev vedtagen i 1855, gjorde man fra frisindet Side her i Tinget

gældende, at man ikke burde give Lov til at udskrive en, hvilken som helst Rente hos de Folk, der ere henviste til at laane, thi det er nu en Gang de ubemidlede. Man ser af Forhandlingerne i 1854—55, at det af en Række Talere blev fremhævet, at de ansaa det for ret farligt at give den her omtalte Dispensationsret for Inderrigsministeren. En Mand som I. A. Hansen sagde: „Det er dem i Landet, der have Omsætningen af de store Summer, der ville have Rentefoden frigiven. Min Tvivl om det nyttige deri bestyrkes ved Fastholden af de 4 pCt. for umyndiges Midler”. Den daværende Inderrigsminister, Bang, modsatte sig ogsaa en total Frigivelse af Rentefoden. Han udtalte, at der kunde være Tale om Bevilling, hvor det drejede sig om sekundært Pant, og han kunde tænke sig f. Eks. at gaa med til, at der da toges en Rente af 5 pCt., men den, der vil laane ud mod 1ste Prioritet, siger han, maa nøjes med samme Rente som den, der gives af umyndiges Midler. Der er ganske vist andre Talere, der se noget anderledes paa det. Rigsdagsmand Broberg siger: „Det er Formynderskab overfor Laanere og Udlaanere, at Staten vil holde paa de 4 pCt.”. Jeg er imidlertid enig med en anden Taler, der ved samme Lejlighed havde Ordet og udtalte, at Staten ogsaa i saadanne Tilfælde i en vis Henseende maa være Formynder for en Del af Befolkningen. Vi ere jo komne langt bort fra den Moral, der paa dette Omraade gjaldt i de Dage. Den Gang var en Rente af 4 pCt. en forholdsvis høj Betaling for Laan af Penge. Nu er den almindelige Vekselrente her i vort Land for Smaalaans Vedkommende gaaet op til 7—8 pCt. med Provision. Vi ere ikke gaaede fremad rent menneskeligt set, naar vi tænke paa Forholdet mellem dem, der have meget, dem, der have Penge at laane ud, og dem, der intet have, dem, der skulle laane. Vi kunne blot tænke tilbage til den Tid, hvorom vi dog gennem Historien vide nogen Besked, da Morten Luther levede. Han stemplede al Rente som Aager. Nu derimod er der Tvivl om, hvorvidt 12—15 pCt. ere Aager. Jeg skal ikke fordybe mig nærmere i dette; men dette Lovforslag angaar jo Renten i det hele taget, og derfor har jeg villet gøre disse Bemærkninger. Jeg beklager kun, at vi fremdeles i dette Land skulle staa som dem, der have den højeste Diskonto, den højeste Renteberegning. Det gaar dog i egentligste Forstand ud over dem, der ere daarligt stillede i vort Samfund, og som ere henviste til at søge Hjælp